

Trobades internacionals

Pel dret a l'aigua i contra la seva mercantilització

El Fòrum Alternatiu Mundial de l'Aigua (FAME 2005), que es va dur a terme a Ginebra (Suïssa) entre el 17 i 20 de març d'enguany, era el segon fòrum temàtic de l'aigua (el primer va ser a Florència el 2003) dins del procés iniciat a Porto Alegre. A Brasil, fa tres anys, es va crear una coalició mundial d'organitzacions ciutadanes que lluiten contra la privatització i la mercantilització de l'aigua i, des de llavors, s'ha anat treballant "Per una altra política de l'aigua" al voltant dels següents principis:

- l'accés a l'aigua com a dret humà,
- l'estatut de l'aigua com a bé comú,
- el finançament públic de l'aigua,
- la gestió democràtica de l'aigua.

Sobre aquesta base unes mil persones ens vam reunir al FAME per debatre i intercanviar experiències de lluita i de treball sobre temes relacionats amb la problemàtica actual de l'aigua. Recordem-ho: al món, 1.200 milions de persones no tenen accés a l'aigua potable i 2.400 a instal·lacions mínimes de sanejament. Però el problema de l'aigua no es tracta només d'accés sinó també del seu malbaratament a causa de pràctiques agrícoles i industrials que sobreexploten i contaminen l'aigua. Això suposa una amenaça real de reducció de la quantitat i d'empiorament de la qualitat d'aquest recurs fonamental. El treball al FAME per tal de discutir aquestes problemàtiques es va estructurar en quatre eixos:

- El reconeixement de l'aigua com a dret humà i la proposta d'aconseguir una convenció internacional de l'aigua.

- La definició de l'aigua com a bé comú i, per tant, el rebuig de l'aigua com a mercaderia en els acords internacionals de comerç.

- La garantia d'un finançament mundial de l'aigua amb recursos públics.

- La gestió democràtica de l'aigua amb la participació de la ciutadania.

Els principals missatges del FAME van ser, per un costat, la necessitat de treure l'aigua dels acords comercials (multilaterals i bilaterals), així com de les institucions financeres internacionals que duen a terme polítiques de condicionalitat de l'ajuda que condueixen a la privatització dels serveis d'abastament d'aigua. I per un altre, la

1.200 milions de persones no tenen accés a l'aigua potable

necessitat d'enfortir el sector públic per tal que es garanteixi l'aigua com a dret humà, considerant la globalitat del cicle de l'aigua, la responsabilitat col·lectiva en la seva gestió i control i, per tant, impedit que se n'apropriïn empreses transnacionals.

Ginebra va ser bàsicament una reunió d'associacions, moviments socials i ONG europees (principalment suïsses, franceses, italianes i alemanyes) amb poca presència d'organitzacions del Sud i d'ONGD de l'àmbit de la cooperació. Això va portar a orientar les discussions cap a enfocaments més ideològics, en detriment de plans d'acció i denúncies concretes de lluites pel dret a l'aigua. Malgrat això, hi va haver ocasió perquè dos casos paradigmàtics es fessin sentir: les mobilitzacions de Bolívia que, després de la guerra de l'aigua de Cochabamba, segueixen denunciant el paper de l'agència de cooperació alemanya GTZ que promou la privatització dels serveis d'abastament d'aigua, així com de l'empresa espanyola Abengoa que ha interposat una querrela contra el Govern bolivià en concepte de danys i perjudicis pel cessament del contracte en la gestió de l'aigua. I, en segon lloc, el cas d'Uruguai, on gràcies a una forta mobilització ciutadana s'ha aconseguit que el dret a l'aigua s'inclougués a la Constitució, la qual cosa ha permès tirar endavant processos legals en situacions en què la mercantilització de l'aigua estava posant en perill aquest dret.

Projecte d'abastament d'aigua, comunitat Aasucho. La Libertad, El Salvador

Grup d'Aigua
Enginyeria Sense Fronteres

Més enllà del FAME i dins de la campanya "Aigua de tothom: un dret i no una mercaderia", Enginyeria Sense Fronteres va organitzar recentment les Jornades sobre Cooperació i Aigua a Centreamèrica que volen ser les primeres d'un cicle de treball. Amb la presència d'organitzacions centreamericanes, ONGD i representants d'administracions públiques catalanes van poder analitzar i discutir sobre les intervencions en aigua i sanejament i les polítiques de cooperació en aquest sector —els estudis i les presentacions de les Jornades estan disponibles a la nostra web www.esf-cat.org.

Actualment, Catalunya és a la cua pel que fa a cooperació en aigua

Arran de les discussions entre els diferents actors de cooperació, es va concloure que a través de projectes d'accés a l'aigua es tracta de treballar qüestions com el gènere, la salut, l'enfortiment comunitari, la capacitat o el medi ambient i, per tant, que cal aproximar-s'hi no des d'un punt de vista tècnic o d'infraestructura, sinó com un dret a construir. D'altra banda, també es va posar en evidència la necessitat d'augmentar i millorar l'AOD catalana en aquest sector, ja que actualment Catalunya és a la cua pel que fa a cooperació en aigua: no arriba al 1% del total d'AOD ni compleix la Iniciativa 20/20 (Copenhague 1995), que estableix que un 20% de l'AOD es destinarà a Serveis Socials Bàsics, per tal que la cooperació per al desenvolupament s'enfoqui realment a la reducció de la pobresa.

Més informació:
Fòrum Alternatiu Mundial de l'aigua:
www.fame2005.org
Manifest CONUDE: Dia Mundial de l'Aigua:
www.congde.org/Manifestoagua.htm
Silvia Ribeiro: "Las caras de la privatización del agua":
www.rebellion.org/noticia.php?id=14770
Informe Choike: "La crisis de l'aigua":
www.choike.org/nuevo/informes/676.html

Esther Vivas
Xarxa de Mobilització Global

Trobades internacionals

El FSMed reuneix 5.000 persones de totes les riberes del Mediterrani

Del 16 al 18 de juny es va dur a terme a Barcelona el 1r Fòrum Social Mediterrani (FSMed) amb la participació d'unes 5.000 persones, delegats i delegades, de les riberes sud, est i nord de la Mediterrània. Més de 200 seminaris i tallers, nou conferències centrals i assemblees de dones i del moviment contra la guerra, així com trobades sectorials de camperols i camperoles i d'immigrants, entre d'altres, van ser algunes de les activitats que es van celebrar.

Al Fòrum es van sentir veus de tots els racons del Mediterrani

Tot i la nombrosa participació d'organitzacions del sud i est del Mediterrani, no van poder assistir-hi perquè el Govern espanyol els va denegar els visats necessaris. Una actitud que mereix ser criticada per part d'un govern que es diu obert al diàleg i a la cooperació.

En el transcurs dels tres dies de Fòrum, es va comptar amb la participació de 250 persones voluntàries, la majoria inscrites a títol individual i altres vinculades a organitzacions implicades en l'esdeveniment, entre les quals destaca l'aportació de voluntariat dels sindicats IAC (Intersindical Alternativa de Catalunya) i la FTC (Federació de Treballadors i Treballadores de Catalunya). Les interpretacions, com ja és habitual en aquest tipus d'esdeveniments, van anar a càrrec de l'associació Babels, que va aportar uns 260 intèrprets voluntaris, tant catalans com d'altres països.

A grans trets, aquest 1r FSMed va gravitar segons tres grans eixos temàtics: la reivindicació dels drets humans i de les llibertats democràtiques a tots els països de la Mediterrània; el conflicte a l'Orient Mitjà i l'ocupació de Palestina; i la denúncia del procés de Barcelona i de l'impuls d'una zona de lliure comerç a la Mediterrània. Aquestes qüestions van marcar transversalment la major part de les conferències i seminaris, de les quals van sortir propostes de mobilització que van quedar recollides a l'assemblea de moviments socials realitzada un dia després que finalitzés el FSMed.

El FSMed va finalitzar amb una manifestació d'unes 5.000 persones: "Per un Mediterrani en lluita per un mar de pau i drets". A la cua de la manifestació es van produir alguns incidents amb grups marroquins defensors del Govern de Mohammed VI i contra l'autodeterminació del Sàhara, que amb una actitud violenta i provocadora van intentar boicotejar la manifestació. L'organització del FSMed es va interposar entre ells i la resta de manifestants i

Uns 500 delegats magribins no hi van poder assistir perquè se'ls van denegar els visats

va aconseguir aïllar-los. L'assemblea de moviments socials va aprovar una declaració a favor dels drets i les llibertats del poble saharià.

Boicot a la cimera de Barcelona+10

L'assemblea de moviments socials del Mediterrani va reunir unes 500 persones, delegats i delegades, i va fer pública una forta condemna a l'"europarteneriat mediterrani" i a l'ocupació d'Iraq i Palestina. Entre les dates de mobilització recollides en la declaració, destaquen el 27 i 28 de novembre com a Jornada d'acció global contra la cimera euromediterrània Barcelona+10 que tindrà lloc en aquestes mateixes dates a Barcelona. En el transcurs d'aquests dies, tant a la nostra ciutat com a d'altres regions del Mediterrani es realitzaran accions de protesta contra un procés que té com a objectiu instaurar una zona de lliure comerç a la regió i impulsar una política de seguretat regional que vincula terrorisme i immigració i que legitima la construcció de l'"Europa fortalesa".

Una altra de les dates destacades va ser el 18 i 19 de març com a jornada de mobilització contra la guerra i l'ocupació d'Iraq i Palestina, coincidint amb el tercer aniversari de l'inici de la guerra a l'Iraq. L'assemblea de dones va portar com a proposta la convocatòria d'un dia d'acció contra la violència contra les dones cada 25 de novembre. L'any 2005, aquesta jornada tindrà com a objectiu donar suport a les dones iraquianes empresonades arbitràriament i demanar el seu alliberament immediat. Col·lectius sense papers van acordar el 18 de desembre com a dia d'acció contra les lleis i les polítiques que provoquen víctimes entre la immigració i a favor de la lliure circulació de persones.

Els punts debils

La debilitat més significativa d'aquest FSMed va ser l'escassa participació d'assistents locals. El FSMed va arribar a una determinada capa

El rebuig del neoliberalisme va ser un dels eixos del Fòrum

d'organitzacions socials i d'activistes de Catalunya, però no va transcendir aquest cercle. En primer lloc, no va arribar a d'altres organitzacions no tan implicades en l'esdeveniment i, en segon terme, no va tenir un ressò significatiu en sectors socials habitualment sensibles a aquests temes i que amb anterioritat s'havien manifestat contra la guerra o contra la globalització neoliberal. Aquest fet podria ser conseqüència en part per la poca difusió que es va fer del Fòrum a la mateixa ciutat i a la no existència d'una coalició suficientment àmplia i diversa com la que va existir en campanyes anteriors contra la guerra (2003), contra l'Europa del capital (2002) o contra el Banc Mundial (2001).

A banda, en el disseny del FSMed es va produir un cert desequilibri entre el nombre de participants previstos i el programa i les infraestructures amb les quals es va comptar. L'elevat nombre de seminaris realitzats en paral·lel, uns 25 per franja horària i les grans dimensions dels dos pavellons de la Fira de Barcelona on es realitzava el Fòrum, van fer que la major part de les conferències i tallers es quedessin mig buits. En aquest sentit, el FSMed, per bé que va servir com a punt de trobada i de treball entre col·lectius de les diferents riberes, no va saber crear l'atmosfera mobilitzadora que caracteritza esdeveniments d'aquest tipus.

L'assemblea internacional del FSMed es reunirà l'octubre d'enguany, previsiblement a Mallorca, amb l'objectiu d'analitzar l'impacte d'aquesta primera edició, determinar la metodologia de treball a seguir i la periodicitat de l'esdeveniment. Un fòrum regional que comptarà amb una segona edició en els propers anys, molt probablement a la ribera sud del Mediterrani.

Més informació:
Web i declaració final de l'Assemblea de Moviments Socials:
www.fsmed.info/
Les Penèlopes:
www.penelopes.org/Espagno/
Canal Solidari:
www.canalsolidari.org/web/noticies/noticia?id_noticia=6264